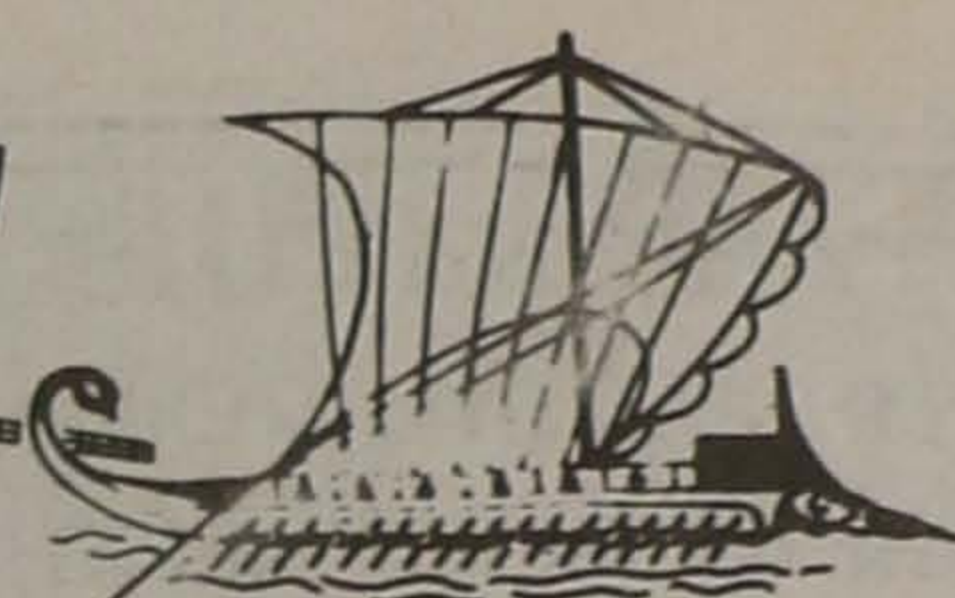

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

Ετος 3ο Αρ. Φύλλου 25 ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΚΑΛΑΝΤΑΡΤΣ 1991

Αντί ελεγείου

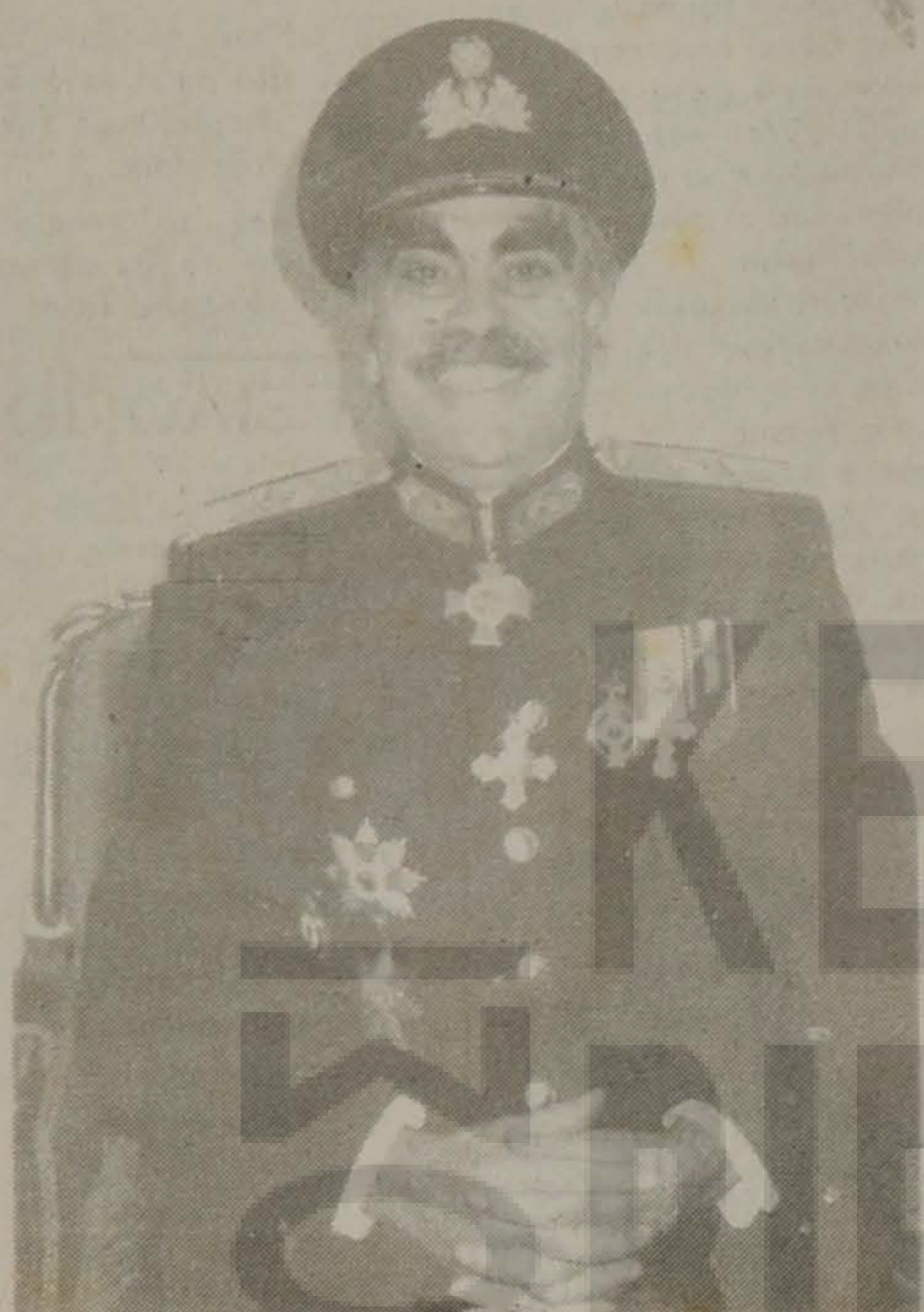
ΣΤΟΝ ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΚΩΤΣΙΔΗ

Αμον ήλες εφώταξες κι άμον αητέντς εδέβες

Ενας διακεκριμένος αξιωματικός με έντονη προσωπικότητα, ένας εκλεκτός Πόντιος και οικογενειάρχης, ένας Τραντέλλενας έφυγε το Σάββατο 5 Ιανουαρίου 1991 από κοντά μας.

Ο αείμνηστος Αντιστράτηγος Κωνσταντίνος Κωτσιδής γεννήθηκε το 1930 από Πόντιους γεωργούς γονείς, τον Νικόλαο και τη Μαρούλα, στην Κουμαριά Βεροίας, όπου τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο και στη συνέχεια το Γυμνάσιο Βεροίας το 1950.

Πέτυχε στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, όπου εισήχθηκε την 9-10-1950 και ονομάστηκε Ανθυπολοχαγός Πεζικού, την 9-8-1953. Προήχθη σε όλους τους βαθμούς, χωρίς καθυστερήσεις μέχρι το βαθμό του Αντιστρατήγου (1986). Αποφοίτησε με επιτυχία από τα προβλεπόμενα σχολεία του όπλου του και από την Ανωτάτη Σχολή Πολέμου και τη Σχολή Εθνικής Αμυνας. Υπηρέτησε επί σειράν ετών σ' όλες τις μάχιμες μονάδες και κυρίως στη Μακεδονία και τη Θράκη, ως Διομοιρίτης, Διοικητής Λόχου Τυφεκιοφόρων, Διοικητής Γάγγματος Πεζικού, Διοικητής ζυντάγματος Πεζικού, Διοικητής Μηχανοκίνητης Ταξιαρχίας Πεζικού, Διοικητής στο νησί Κώ, Διοικητής της Σχολής Πεζικού, Διοικητής Μεραρχίας, Β' Υπαρχηγός/ΓΕΣ, Διοικητής Β' Σ.Σ. και Γενικός Επιθεωρητής Στρατού. Επίσης υπηρέτησε σε Επιτελεία Μονάδων, Συγκροτημάτων, Σχηματισμών και Μειζόνων Σχηματισμών. Στη διάρκεια της στρατιωτικής του σταδιοδρομίας του απονεμήθηκαν όλες οι ηθικές αμοιβές, όπως παράσημα: Ανώτερος Ταξιάρχης Τιμής και

Η κηδεία του Στρατηγού Κωνσταντίνου Κωτσιδή έγινε

στον ιερό Ναό του Αγίου Αντωνίου Βεροίας στις 6 Ιανουαρίου 1991, ώρα 3 μ.μ. παρουσία πλήθους κόσμου, εκπροσώπων στρατιωτικών, πολιτικών αρχών και Ποντιακών Σωματείων.

Τις τιμητικές ταινίες κρατούσαν καθ' όλη τη διάρκεια της μεταφοράς του νεκρού Ανώτατοι Αξιωματικοί, τα δε παράσημα ένας μόνιμος Υπαξιωματικός. Η τιμητική φρουρά περιέβαλε το λείψανο με την ελληνική σημαία κεκαλυμμένη. Η στρατιωτική μουσική επιάνιζε θρήνο και η φρουρά παρουσίαζε όπλα. Εντός του ναού ακολούθησε η νεκρόσιμη ακολουθία, χοροστατούντων των Μητροπολιτών Βεροίας και Ναούσης κ.κ. Παύλου και Εδέσσης κ.κ. Χρυσόστομου με πλειάδα αρχιμανδριτών και ιερέων. Πρώτος ανώτατος αξιωματικός εκ μέρους της Στρατιωτικής Υπηρεσίας εξήγησε τη στρατιωτική σταδιοδρομία του Αντιστρατήγου Κωνσταντίνου Κωτσιδή και στη συνέχεια μίλησε με ιδιαί-

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ

ΒΕΡΟΙΑΣ

Η Γενική Συνέλευση των μελών της Ευξείνου Λέσχης Βεροίας κατά την συνεδρίαση στις 13-1-1991 ψηφίζει ομόφωνα:

Θεωρεί ότι το Εθνικό σύμφερον επιβάλλει:

1. Να διδάσκονται στα Ελληνικά σχολεία οι Εθνικοαπελευθερωτικοί αγώνες του Πόντου και η γενοκτονία των Ποντίων από τους Τούρκους.

2. Η προσπάθεια αποκατάστασης και ενσωμάτωσης των Ποντίων προσφύγων από τη Σοβιετική Ενωση να αποτελεί καθήκον της Πολιτείας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ο Πρόεδρος της Γεν. Συνέλευσης

Παναγιωτίδης Ευστάθιος

Ο Γραμματέας

Χιονίδης Ιωάννης

ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΣΤΗ ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

Μετά από πρόσκληση της ΕΤ-3 η Χορωδία της Ε.Λ.Β. πήρε μέρος στο γιορταστικό πρόγραμμα των Χριστουγέννων. Η χορωδία ερμήνευσε σε σκηνοθεσία της Μίκας Ζαχαροπούλου και υπό τη διεύθυνση του γνωστού Πόντιου τραγουδιστή Κώστα

Καραπαναγιωτίδη τα παραδοσιακά κάλαντα, καθώς και παραδοσιακά τραγούδια. Εντυπωσιακή ήταν η εμφάνιση της χορωδίας, όταν τα μέλη της κρατώντας στα χέρια φαναράκια βγήκαν από τις βάρκες στην Πλατεία Αριστοτέλους, για να εκτελέσουν το

πρόγραμμα μπροστά στη στήμη Φάντη.

Στη θεαματική αυτή εμφάνιση της Χορωδίας πήραν μέρος 60 τραγουδιστές, 10 λυράρηδες με αρχισολίστα τον βετεράνο Πόντιο λυράρη Γιώργο Κουγιουμτζή.

ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΑ ΑΓΑΠΗΣ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Στις ημέρες των γιορτών των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς πολλοί ήταν εκείνοι που έδειξαν την έμπρακτη αγάπη τους για τους συμπατριώτες μας που ήρθαν από τη Σοβιετική Ενωση.

Συγκεκριμένα:

Η Ομάδα Συμπράστασης της Ε.Λ.Β. συγκέντρωσε τρόφιμα και άλλα δώρα τα οποία τα μοίρασε σε οικογένειες. Στην προσπάθεια αυτή της Ομάδας Συμπράστασης βοήθησαν ο Διαδημοτικός Σταθμός "Ράδιο Ημαθία", το κρεπωλείο του

Συνεταιρισμού, ο κ. Θανάσης Μαυρίδης κ.α.

- Το προσωπικό της καθημερινής εφημερίδας "ΛΑΜΟΣ" μοίρασε δέματα σε παιδιά.

Ο Μορφωτικός Σύλλογος "Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ" μοίρασε δέματα σε οικογένειες σε ειδική εκδήλωση που διοργάνωσε για το σκοπό αυτό.

- Οι μαθητές του 3ου Δημοτικού Σχολείου Βεροίας συγκέντρωσαν χρηματικό ποσό το οποίο διέβησαν σε οικογένειες.

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ

Ο Πόντιος έπειε στα χέρια των Τούρκων!

Αφόρητη η τυραννία κι η σκλαβιά Πικρός, ολοπικρος ο χειμώνας της δοκιμασίας. Θάνατος, εξευτελισμοί, εκτελέσεις, βία και τρομος βασίλευε στις πόλεις και σε μανάβριος της υπαίθρου.

Το Γένος ήταν αλυσοδεμένο κι αναστάσιμο φως, που θα καλούσε τη Λευτεριά ν' αναστηθεί δεν ακουγόταν. Ο καρτεριέρος έπαιρνε χρόνια και χρόνια, αμέτρητα χρόνια και πληθύναι η πίκρα κι ο πόνος.

Οι ψυχές τρώμαζαν κι αγωνιούσαν και μερικές λύγιζαν κι άλλαζαν πίστη. Οι δυνατόι αγωνίζονταν να τις συγκρατήσουν στο επίπεδο της υπομονής, της καρτερίας, της αντίστασης και της ελπίδας. Ανάμεσά τους κι ο ταπεινός Πόντιος Παπάς, που στην ψυχή του φώλευε ένας γιγάντιος πόθος ν' ανακουφίσει τον τυραννούμενο Ποντιακό Λαό. Γνώριζε το χρέος του, για να κρατήσει όρθια την ψυχή του δοκιμαζόμενου λαού, μέχρι να έρθει η ώρα του λυτρωμού. Πολεμούσε κι αυτός με το δικό του όπλο, με

το Σταυρό. Γινόταν ο αισιόδοξος προφήτης για το ακατάλυτο της φυλής. Μετέφερε αδιάκοπα το μήνυμα της Ανάστασης του Γένους σε σπίτια και καλύβες και το μετουσίωσε σε θάρρος, καρτερία και δύναμη. Εβλεπε σε φωτεινό όραμα την Ελληνική Λευτεριά πάνοπλη και με σοβαρή κι αστραφτερή την όψη και το βλέμμα. Κι αυτό το παγεμόφορο όραμα το παρουσίαζε στο λαό με ιδιαίτερη θέρμη. "Η Ρωμανία κι αν πέρασεν ανθεί και φέρει κι άλλο...".

Καλούσε το λαό να παραμείνει πιστός στην πίστη των πατέρων του. Απλώνει την αγάπη του στους κρυφοχριστιανούς. Στήριζε την πίστη τους, το θάρρος τους και την ελπίδα τους. Ήταν ο πρώτος δάσκαλος με τον οκτώηχο και το ψαλτήρι, αλλά κι ο δάσκαλος της ιστορίας του ελληνισμού. Έκανε τα Ποντιόπουλα να αισθάνονται υπερήφανα για τη φυλή. Οι συμβουλές του δυνάμωναν τις καρδιές κι απάλυναν τον πόνο του λαού. Ο Λαός με ευχαρίστηση δεχόταν τη σεβα-

στή παρουσία του σ' όλες τις εκδηλώσεις της κοινωνικής του ζωής. Έδινε πάντα το πρώτο "παρών" στις χαρές και στις λύπες.

Ταπεινός ευσεβής, μα και δυνατός καθώς ήταν ζητούσε στις δύσκολες στιγμές το μακροπρόθεμο έλεος και τη βοήθεια του "Κυρίου". "Ποίσον το έλεός Σου, Κύριε, παρακαλούσε...".

Γινόταν έτσι ένα ζωντανό σύμβολο πίστης και αγάπης, οδηγητής ψυχών και καλών πράξεων. Διακρινόταν για το γνήσιο χριστιανικό του

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗ

ήθος και την ελληνοπρεπή παράδοση κι αγωγή του. Ο,τι πίστευε το πίστευε αληθινά. Ήταν το εξαιρετό εκλεκτό μέρος της κοινωνίας του Ποντιακού Λαού. Ήταν ο δημοφιλής εκείνος ηγέτης, που υψωνόταν ανάμεσα στη σκλαβιά φωτεινό σύμβολο του ακατάβλητου του Γένους.

Η προσφορά του Πόντιου Παπά για τη σωτηρία του Ποντιακού Ελληνισμού στάθηκε ανεκτίμητη.

Ο Σταυρός του στάθηκε γι' αυτόν Σταυρός Γαλιθαά. Έβαζε τη ζωή του λαού πιο ψηλά από τη δική του κι αγνόησε κόπο, κινδύνους, μαρτύρια και θάνατο. Τίμησε το ράσο του και την ιστορία του Γένους. Ήταν ένας εθναπόστολος! Η σεβαστή μορφή του πάντα προκαλούσε τη συμπάθεια, την εκτίμηση, το θαυμασμό και την αγάπη του Ποντιακού Λαού.

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331 - 25.282

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΤΣΙΚΑΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.

"ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ"

ΤΗΛ. 0331/66.913 - FAX 0331/66.979

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. 0331 - 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1.000 δρχ.

Ποντιακοί οικισμοί**Η Μικρή Σάντα Βερούιας**

ΤΟΥ Κ. ΜΙΧΑΗΛ ΠΙΣΤΟΦΙΔΗ

Συνέχεια από το προηγούμενο

Το 1925 άρχισε η κατασκευή του νέου σχολείου διαστάσεων 22 x 8 λιθόκτιστο, με υπόγειο 7 x 14.

Το 1926 πήρα το απολυτήριο μου με βαθμό λίαν καλώς και έφυγα για το Γυμνάσιο και δεν μπόρεσα να χαρώ το καινούργιο σχολείο που είχε τελειώσει κατά τα μέσα Αυγούστου 1926. Λειτουργήσε δε τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους.

Απεστελείτο από δύο αίθουσες, ένα γραφείο και χώλ. Το σχολείο αυτό είχε την καλύτερη βιβλιοθήκη από τα περισσότερα σχολεία της επαρχίας. Τα μεσοχωριάματα ήσαν και είναι από ξύλινες τάβλες, βιδωτές για να μωρέσουν ν' ανοίξουν και να γίνει πέρα - πέρα ενιαία αίθουσα, για να τη χρησιμοποιήσουν για θεατρικές παραστάσεις, που παίχθηκαν πάρα πολλές από τον Μορφωτικό Σύλλογο, που αν δεν κάνω λάθος θα ήτο ο πρώτος της επαρχίας εκτός Βερούιας και Ναούσης. Η καλλιτεχνική ομάδα, είχε δύο τρία άτομα με φυσικά χαρίσματα για το θέατρο, όπως τον αείμνηστο Πιπερίδη Σταύρο, την Καλλιόπη Συμεωνίδου, την Θεοδοσία Χειμωνίδου και άλλους, χάρη των οποίων πάντα είχε επιτυχία η παράσταση. Το σχολικό αυτό κτίριο ανεπαλαιώθη το 1985 και το έχουμε σαν

Παρθενώνα, διότι μέσα από αυτό βγήκαν πάρα πολλοί άνθρωποι των γραμμάτων.

Όταν άρχισε να λειτουργεί το νέο σχολείο, το παλαιό το κατεδαφίσαμε και διευρύνσαμε την αυλή του σχολείου. Στο σχολείο αυτό έδιδαν κατά καιρούς καλοί δάσκαλοι, μεταξύ των οποίων τους μόνους που θυμάμαι, διότι εγώ έλλειπα από το χωριό, ήταν πρώτος ο Γεώργιος Γραμματικόπουλος, δεύτερος ο Τσαγγαλίδης, τρίτος ο Τριονταφυλίδης, τέταρτος ο Παπαδόπουλος και κάποια Αθηνά και πολλοί άλλοι.

Την μνήμη του Αγίου Δημητρίου την εορτάζαμε κάθε χρόνο με τοπικό πανηγύρι. Μία εβδομάδα νωρίτερα η ενοριακή επιτροπή, μαζί με την εκκλησιαστική έβγαζαν σε δημοπρασία, το μονοπωλείο υπέρ της εκκλησίας. Μονοπωλείο σημαίνει, ένας θα είχε δικαίωμα πωλήσεως οινοπνευματωδών και λοιπών ποτών, τοιγάρων, φαγητών κ.λ.π. Η επιτροπή αυτή καθόριζε ανάλογα με τον χώρο και τις δυνάμεις του καθενός, πόσους θα φιλοξενούσε ο καθένας. Η γιορτή άρχιζε από την παραμονή του Αγίου Δημητρίου, κατά την οποία οπωσδήποτε ο Σύλλογος έπεφτε να ανεβάσει κάποιο έργο.

Συνεχίζεται

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ο "Αργοναύτης" ως γνωστόν εκδίδεται από την Ευξείνου Λέσχη Βερούιας για μη κερδοσκοπικούς λόγους, αλλά για πνευματική ανιστόρηση της λαογραφίας και της πολιτιστικής μας παράδοσης.

Είναι, λοιπόν, απαραίτητο, για την ασταμάτητη και απρόσκοπτη πλεύση του να ανανεώσουμε τις συνδρομές μας έγκαιρα και ακόμα να γράψουμε νέους συνδρομητές.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ**"Καλαντάρτς" - Ιανουάριος**

Η ονομασία "Καλαντάρτς" έχει προέλευση λατινική. Οι Πόντιοι θεωρούσαν την πρωτοχρονιά συμβολική γιορτή. Πίστευαν πως μερικά γεγονότα, που συνέβαιναν την πρώτη μέρα του χρόνου - τυχαία - μπορούσαν να έχουν επίδραση στη ζωή τους για όλο το χρόνο.

Υπήρχαν διάφορα έθιμα που αποσκοπούσαν στη βελτίωση και στην καλύτερη της ζωής τους κατά τον καινούργιο χρόνο. Ετσι την πρώτη μέρα καλαντάρτσαν όλα τα δωμάτια των σπιτιών ρίχνοντας σ' αυτά φούχτες φουντούκια, λέγοντας "Κάλαντα και καλόν καιρόν κ' ευλογημένον" ή διάφορες ευχές όπως "Καλαντάρτς και νέος χρόνος, λάχ' οφέτος χάτ' ο πόνος". Οι νέοι είχαν τα δικά τους δίστιχα: "Καλαντάρτς καλή χρονιά, κόρ' έλα ασ φιλώ σε μίαν". "Καλαντάρτς και νέον έτος, κόρ' θα παίρω σε οφέτος".

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Ανέριον κοσκίν που κρεμάνω σε; (για κείνους που ενθουσιάζονται με κάτι καινούργιο).
2. Απάν σ' έναν ποδάρ χίλα ήχους εφτάει (για τους άστατους και επιπόλαιους).
3. Από πίσ' η ουράδ' κι θέλω (για τους ανεπιθύμητους).
4. Ασ' σο τουλωτόν το ποτάμ' να φογάσαι (για τους υποκριτές).
5. Απ' εσέν που φογάται ασ σον θεόν πα κι φογάται (για να υπερβόλουμε την αξία του κατεργάρη).
6. Ατός το λοκούμ' ποκούμ' λέει αιο (για κείνους που δεν κερφοζονται καλά).

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1. αγοικικός = τέτοιος
2. απένις = αετός
3. ακέι = εκεί
4. ανάμνον = περιμένε
5. αράεπον = ζήτη
6. αχουλλής = μουλωμένος
7. βρούλα = φλογα
8. γαλενόν = ήσυχο
9. γατράν = κατράμι
10. γεράν = πληγή
11. δαβρίν = ραβδί
12. γονάχ = κονάκι
13. δίσεχτος = ανάποδος
14. εγούζεψε = θύμωσε
15. ζατί = καθόλου

ΕΥΧΕΣ

- Πέτραν να πιάντς και μάλαμαν ν' εβγαίν'
- * *
- Να έεις την ευχήν τη Θεού και τη Παναγίας
- * *
- Σ' σήν στράτα σ' να πάγω...
- * *
- Τ' ημέρες ημ' ο Θεόν χρόνια να δι' ατα.
- * *
- Ο Θεόν 'ς σα μουράτα σ' να πλερών τ σε.
- * *
- Ο Θεόν να βρέχ' και συ να χορτάεις
- * *
- Να ζεις και να βασιλεύς
- * *
- Τ' έμπρ σ' χώμαν να κόφκεται.
- * *
- Η στράτα σ' μέλ' και γάλαν.
- * *
- Τ' Αβραάμ και τ' Ισαάκ τα καλά 'ς σό σπίτ' σ'.
- * *
- Ο Θεόν 'ς σήν καρδιά σ' κεράν να δη' σε.
- * *
- Ο Θεόν να οράζ' και να φυλλάτ' σε.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ**Ανθρωπος 'κ είσαι**

Ο Καρυδάς ο γυρευόν, δύο φορές τον χρόνον έβγαίνει 'ς σα χωριά 'ς σό γυρέμαν.

Όταν έρχουτον 'ς σήν Χαβιαναν ασού ελάσκουτον όλα τα μαχαλάδες ασό βράδον εκόνευεν με το δισάκ'ν ατ 'ς σή Ποπα Παναγέτε τ' οσπίτ.

Εναν χρόνον όνταν επήγεν, άμον πάντα, με την νύχταν 'ς ποπά να τρώη και να κοιμάται, ο ποπάς 'κ έτον 'ς σο σπίτ'ν ατ.

Εβαλαν ατον οι γυναίκ' και έφαγεν και έστρωσαν και έπεσαν κα.

Σα κάμποσον ώραν εμπαιν' απέσ' ο διάσκαλον ο Ευρυβιάδης κ' ελξή τον Καρυδάν να κοιμάται:

- Εσταθέστεν, είπεν τρι γυναίκ'ς, ασ γελούμε ολίγον με τον Καρυδάν.

Αμάν εμάνωσεν τον πρόσωπον ατ' εφόρεσεν τερσινέ την τζιουπέν ατ' ετύλτσεν έναν μοχτζάν 'ς σό κιφάλ'ν ατ, εγέντον σωστός μολλάς: Πάει κουνά τον Καρυδάν και κουίζ τουρκικά - "Σούκ απ' ατου κα Ατό το κρεβάτ' για τ' εμέν έστρωσαν ατο... Σούκ!..."

Ο Καρυδάς, τερει αλλ' τήδεν 'κί λέγνε, ντό ν' εφτάει, ερχίνεσεν να φορεί τα τσαρούχια τ' και να μουρμουρίζ.

- "Ανάθεμά σε σκυλόπιστε, αφορισμένε... έλα πέσα εσύ... η κασέλα σ' να γίνεται..." 'ς σό μέρωμαν

να μη προφάν'τς..." και επέρεν το δισάκ'ν ατ' και εζέβεν εξ', απέσ' 'ς σήν νύχταν.

- Καρυδά... Καρυδά... κουίζ' ατον ο διάσκαλον 'κ οι γυναίκ'...έλα...έλλα...

Κλώσκεται κ' εκείνος εμπαιν' απέσ' ελέπ' τον διάσκαλον χωρίς το σαρούκ και την τζιουπέν...

- Οι ανάθεμά σε, λέει ατον, σαλαχανάν! Μολλάς πα άνθρωπον κ' ομοιάζες και διάσκαλος πα άνθρωπος 'κ είσαι...

Τη Τιαρά το δρουβάν...

Επέθανεν ο γέρον ο Τιαράς ο Χρήστον και τα τέσσαρα παιδία τ' όλ' γυναικισμέν', θα μοιράζνε τον βιον τη γέροντος.

Δίστιχα

1. Οψέ το βράδον σ' ήν χαράν νεσβήγαν τα φωτίας πουλί μ' μ' ακούς τον θάνατον, κουφά να είν' τ' ωτίας σ'.

2. Παρακαλώ, παρακαλώ, Θεού παρακαλιάν την τραγοδιαν ντό είπες για πε ατ' άλλα μίαν.

3. Πουλίμ πετάς 'ς σόν ουρανόν σ' ήν γην εφταγ' εβόραν εμέν κατηγορούμε με και ντ' αγαπάς τή χώραν.

4. Πουλόπον ερωθήμεσα τ' ομμάτε σ' να ελέπω. Μήτε τ' ομμάτε σ' μοναχόν, το πούπο (!) να ελέπω.

5. Πώς να 'φταγω και παίρω σε στερεά μου νουνίζω θα πάγω παίρω το σομαδ' σ'

εσέναν θα κρεμίζω.

6. Ρακίν εκρατ'να κι έπινα και είπα καρ' σ' υγειας κ' ατέ εκλώσπεν κ' είπε με "φαρμάκ' έν σ' ήν καρδιά σ'".

7. Σεβντάν έχω, σεβνταν πουλώ και σεβνταλής γυρίζω τον σεβνταλήν τον ανθρωπον ελέπω και ν' αρτσιζω.

8. Σα πλάτανα και στο ρεζίν θα κάθουμαι μητέρα εγών και σ' υντό λέγομες μη λές ατα τον κύρη σ'.

9. Σ' ή θάλασσας το πέλαγος πετούν τα κουκαρένας σ' η Κρώμ' απές κι ευριεται άμον εσέν αλλ' ένας.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ**ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"**

* Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του

* Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΟ

Η Ευξείνου Λέσχη Βερούιας εκφράζει τη θλίψη της για το θάνατο του αείμνηστου στρατηγού ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΩΤΣΙΔΗ.

Ακόμα διαβιβάζει και μέσω του "Αργοναύτη" τα θερμά της συλλυπητήρια στην οικογένειά του και στους συγγενείς του.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Δ.Σ. της Ευξείνου Λέσχης Βερούιας ευχαριστεί την κ. Ελένη Κωτσίδου για τη δωρεά των 16.000 δραχμών στη μνήμη του συζύγου της αείμνηστου Στρατηγού Κωνσταντίνου Κωτσίδη.

Το θεατρικό τμήμα της Ευξείνου Λέσχης Βερούιας στην Κοιλάδα Κοζάνης

Σημείο από την παράσταση.

Δύο παραστάσεις έδωσε στις 21-12-1990 το θεατρικό τμήμα της Ε.Λ.Β. στην Κοιλάδα Κοζάνης με το έργο "Σειράν κι καλάνω" της Αννας Μαυροπούλου - Βαφειάδου, σε σκηνοθεσία του κ. Οδυσσέα Γωνιάδη.

Οι συμπατριώτες μας από την Κοιλάδα έ-

μειναν ικανοποιημένοι από την απόδοση των ερασιτεχνών ηθοποιών τους οποίους και καταχειροκρότησαν.

Σημειώνεται ακόμα, ότι υπάρχουν προτάσεις να ανεβασθεί το έργο και σε άλλες πόλεις της Μακεδονίας.

ΠΕΖΟΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΤΟΠΑΛ ΟΣΜΑΝ

Του Γ.Ν. Λαμψίδη

Συνέχεια από το προηγούμενο

Μία Κυριακή οργίου και αίματος

Ηταν μία Κυριακή του Νοεμβρίου του 1916.

Ο Τοπάλ Οσμάν ετοιμαζόταν να κάνει την πρώτη του περιοδεία στα ελληνικά χωριά για να βοηθήσει τις κρατικές και στρατιωτικές υπηρεσίες, που εκτελούσαν τις κατασχέσεις περιουσιών και τροφίμων των Ελλήνων της υπαίθρου για "στρατιωτικούς σκοπούς".

Σε συνεννόηση με τις επίσημες αρχές, ο Τοπάλ Οσμάν, διάλεξε σαν μέρα εξόδου, την Κυριακή γιατί ήξερε ότι οι Έλληνες θα ήσαν συγκεντρωμένοι στα χωριά τους και η περιουσιολογία ή η σύλληψή τους θα ήταν εύκολη.

Η βρωμερή του δύναμη - άλλοι έφιπποι και άλλοι πεζοί - προχωρούσε προς τις περιοχές που υπήρχε πυκνό ελληνικό στοιχείο. Ηταν η πρώτη του ομαδική έξοδος, η πρώτη επαφή του με την ύπαιθρο.

Έφιππος ο Τοπάλ Οσμάν, περιβαλλόμενος από οκτώ έφιππους επιτελείς του, προχωρούσε άγριος και αλαζονικός.

Παράλληλα, από άλλους δρόμους, προχωρούσαν ειδικά αποσπάσματα κατασχέσεων του χιλιάρχου της Κερασούντος Μεχμέτ Ραήκ, που τα σχέδια των "πολιορκιών" τα έκανε μαζί με τον Τοπάλ Οσμάν.

Το πρώτο χωριό που συνάντησε, διέταξε αμέσως να κυκλωθεί και αυτός με μία δύναμη 150 τσετέδων μπήκε μέσα.

Οι κάτοικοι, όταν έμαθαν, ή είδαν, πως τα άτακτα αυτά στίφη του Τοπάλ Οσμάν, έτρεξαν να κρυφτούν στα σπίτια, στις αχυρώνες, βγαίνοντας από την εκκλησία.

Ταράχθηκε και ο παπάς που έκανε την λειτουργία, ταράχθηκαν και μερικοί πρόκριτοι και απεφάσισαν γρήγορα να πάνε να ξεσημενίσουν το θηρίο.

Ετσι ο παπάς με τα άμφια και ένα εξαπτέρυγο στο χέρι και δύο πρόκριτοι έτρεξαν μπροστά στον Τοπάλ Οσμάν

που δεν τον ήξεραν αλλά τον είχαν ακούσει. Στάθηκαν μπροστά του και υποκλίθηκαν.

- Μεγάλε και τρανέ, του είπε ο παπάς, το χωριό μας χαρούμενο σε υποδέχεται και σε... καλωσορίζει...

Ο Τοπάλ Οσμάν τους κύταξε άγρια πάνω απ' τ' άλογο του.

- Αφήστε τα αυτά τώρα γκισούρηδες και να πάτε να πήτε στους δικούς σας, να φέρουν ό,τι ζώα έχουν, μικρά και μεγάλα και δεύτερο να παραδώσουν τα όπλα τους, Τσαπούκ (γρήγορα).

Ο παπάς, κάτι θέλησε να πει όμως ο Τοπάλ Οσμάν πήδησε κάτω απ' το άλογο του και όρμησε πάνω του αρπάζοντας τα γένεια του.

- Ακούς τι είπα, παληοπαπά;

Ο παπάς, μέσα στον τρόμο του, άφησε το εξαπτέρυγο να του φύγει από τα χέρια και κατόρθωσε να ψελίσει:

- Οσμάν αγά, το χωριό μας είναι φτωχό κι όπλα δεν έχουμε.

Ο Τοπάλ Οσμάν τον έπιασε τότε απ' το λαιμό:

- Θα σε πνίξω, βρωμόπαπα, δεν θέλω ν' ακούσω αυτά που λέτε πάντα. Τα ζώα σας και τα όπλα σας... Τσαπούκ.

- Μα, μα... έκανε ο παπάς, προσπαθώντας ν' αποφύγει το σφίξιμο του λαιμού του απ' τα δυνατά χέρια του Τοπάλ Οσμάν... Πριν από μία εβδομάδα μας τα πήραν, Οσμάν αγά...

- Ωστε, τώρα δεν έχετε τί; Ούρλιαξε το θηρίο. Τώρα θα δήτε...

Και βγάζοντας το κοφτερό ξίφος του, το βύθισε στην κοιλιά του παπά, που έπεσε αμέσως κάτω, σπαράζοντας σαν τη σφαγμένη κότα.

Υστερα, γυρίζοντας έτσι εξαγριωμένος, κατακόκκινος από το θυμό του προς τους δύο προκρίτους που έτρεμαν από το φόβο τους για όσα άκουσαν και είδαν τους είπε:

- Κι εσείς λέτε πως δεν έχετε, σκυλιά γκισούρηδες; Να κι εσείς...

Και τους αποτελείωσε και

τους δύο, βυθίζοντας το ξίφος του απανωτές φορές στα σώματά τους.

Όταν τελείωσε αυτή η τρομερή σκηνή, γύρισε άγριος και βλοσυρός προς τους επιτελείς του και τους τσετέδες του και τους είπε:

- Συγκεντρώστε τώρα όλο το χωριό αμέσως και όποιος φέρνει και την παραμικρή αντίσταση, σκοτώστε τον επί τόπου. Ετσι θέλουν αυτά τα σκυλιά...

Οι τσετέδες σκόρπισαν μέσα στο χωριό και μπήκαν σε σπίτια και έβγαλαν τους ανθρώπους έξω: άνδρες, γυναίκες, παιδιά, αρρώστους. Σε λίγο, η μικρή πλατεία του χωριού γίωμισε από τον τρέμονα και φοβισμένο κόσμο,

που έκλαιγε, φώναζε, ολοφυρόταν, στο θέαμα των τριών πτωμάτων που κείτονταν εκεί πάνω στο πηγμένο αίμα τους, στο ελληνικό αίμα τους.

Ο Τοπάλ Οσμάν κύταξε διεισδυτικά και αγριωπά το πλήθος που συγκεντρωνόταν και έδινε συνεχώς διαταγές στους τσετέδες τους, να κάνουν γρήγορα και να δρ-

νουν αυτούς που φωνάζουν και κλαίνε.

Και όταν μαζεύτηκαν όλοι οι κάτοικοι, ο Τοπάλ Οσμάν είπε:

- Θα καταγραφούν όλα τα υπάρχοντά μας και θα παραδοθούν σ' αυτούς που θα ομολογήσετε, αλλιώς βλέπετε;

Και τους έδειξε τα τρία πτώματα.

- Δεν έχομε τίποτα πια... ακούσθηκε μια φωνή από το πλήθος.

- Ποιό σκυλί τόλμησε να μιλήσει; Ούρλιαξε θυμωμένος ο Τοπάλ Οσμάν... Να βγει αμέσως μπροστά μου.

Δεν κουνήθηκε όμως κανείς, είχε απλωθεί μία παγερή ησυχία.

- Ο σκυλωμένος που το είπα, ξανά ούρλιαξε το θηρίο, να έρθει μπροστά μου...

Κανείς πάλι δεν κουνήθηκε.

- Σκότωσε δύο, πρόσταξε ένα τέτοιο, σκότωσε δύο εκεί μπροστά μου.

Συνεχίζεται

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΜΑΙΑΣ

του καθηγητή Κώστα Φωτιάδη

Συνέχεια από το προηγούμενο

Στα χρόνια αυτά, όσο και αν φαίνεται παράδοξο, η Κριμαία γίνεται κέντρο του διεθνούς εμπορίου και επίκεντρο πολιτικών και οικονομικών ανταγωνισμών. Την επιτυχία της αυτή την οφείλει:

α) στην αποκατάσταση της πολιτικής ενότητας των ακτών του Ευξεινού Πόντου με τη μογγολική κατάκτηση, β) στην ίδρυση των ιταλικών εμπορικών αποικιών ύστερα από συμφωνίες με τους Μογγόλους και τους άλλους εξουσιαστές και γ) στη δημιουργία και βελτίωση του εμπορικού δρόμου προς την Ανατολή μέσω της Μαύρης Θάλασσας. Η αξιοποίηση του εμπορικού αυτού δρόμου, που πράγματι έπαιξε εκτός από εμπορικό και σπουδαίο ρόλο πολιτικό, έγινε εξαιτίας της εγκατάλειψης του παλιού σιριακού εμπορικού δρόμου μετά την κατάλυση των φραγκικών κτήσεων της Μικράς Ασίας από τους Οθωμανούς. Τα λιμάνια του Ευξεινού Πόντου έγιναν οι πύλες

του Βορρά και της Ανατολής.

Όμως η εκμετάλλευση του εμπορίου της περιοχής από τους διάφορους λαούς γινόταν αιτία διεθνών συγκρούσεων, συμμαχιών και πολιτικών προσανατολισμών. Όλα σχεδόν τα πολιτικά γεγονότα αυτής της περιόδου είχαν οικονομικά αίτια. Οι εμπορικές σχέσεις και οι οικονομικές επιδιώξεις καθόριζαν τις ιστορικές εξελίξεις. Η εθνική και πολιτική ενότητα και τα εθνικά ενδιαφέροντα έρχονταν σε δεύτερη θέση. Αυτό συνέβαινε γιατί ολόκληρη η περιοχή της Κριμαίας ήταν ένα μωσαϊκό λαών και ηγεμόνων. Οι Τάταροι π.χ. ελέγχανε το βορειοανατολικό τμήμα και το εσωτερικό της χερσονήσου, οι Γενουάτες και οι Βενετοί τις ακτές και το δυτικό τμήμα ελεγχόταν, για αρκετό καιρό,

από ένα ανεξάρτητο κρατίδιο. Σ' όλο το χώρο οι Έλληνες άποικοι ανταγωνίζονταν τον εκάστοτε κυρίαρχο όχι λαό, αλλά εξουσιαστή. Γιατί παρ' όλη την αποκατάσταση της πολιτικής ενότητας των

ακτών κατά τη μογγολική και μεταγογγολική περίοδο οι πόλεις συνέχιζαν να παίρνουν σπουδαίο ανεξάρτητο εμπορικό, οικονομικό και πνευματικό ρόλο. Ο Καφας, η αρχαία Θεοδοσία, για παράδειγμα, που ήταν γενοατική αποικία, εκπροσωπούσε το 14ο και 15ο αιώνα στον ανατολικό κόσμο το δυτικό πνεύμα και τον καθολικισμό, ενώ αντίθετα η Σουδαία, που ήταν από το 13ο αιώνα φόρου υποτελής των Τατάρων, παρέμεινε πόλη με ισχυρή ελληνοορθόδοξη παράδοση. Την παράδοση αυτή διατήρησε και όταν το 1935 έπεσε στα χέρια των Γενουατών, παραμένοντας το δεύτερο, μετά τη Χερσώνα, εκκλησιαστικό κέντρο της Κριμαίας με έδρα αυτοκέφαλης αρχιεπισκοπής.

Την πολιτική κυριαρχία των ελληνικών πόλεων της Κριμαίας, για ένα μικρό διάστημα μετά το πάρισμα της Πόλης από τους Φράγκους (1204), διαδέχτηκε η Αυτοκρατορία της Τραπεζούντας, της οποίας οι αυτοκράτορες πήραν και τον τίτλο "Βασιλείς και αυτοκράτορες πάσης Ανατολής, βήρων και Περατείας". Περατεία ονομαζόταν η πέραν του Πόντου περιοχή, δηλαδή οι υπερπόντιες επαρχίες της αυτοκρατορίας. Από διάφορες πηγές που σώζονται, μαθαίνουμε πως οι πόλεις της Κριμαίας πλήρωναν ετήσιο φόρο υποτέλειας στους αυτοκράτορες της Τραπεζούντας. Αρχόντες των πόλεων συνόδευαν τα τέλη στην Τραπεζούντα και δήλωναν την καθιερωμένη στον αυτοκράτορα υποταγή.

Στις 27 Ιανουαρίου 1223 η Κριμαία άλλαξε εξουσιαστή. Η Σουδαία έπεσε στα χέρια των Τατάρων του Τζένγκις Χαν, που στο πέρασμά τους προξένησαν μεγάλες καταστροφές. Μία δεύτερη όμως επίθεσή τους, με αρχηγό τον Τοκτακμίρ, το 1239, κατέστρεψε, ο,τι απέμεινε. Δέκα χρόνια αργότερα η περιοχή της Σουδαίας ανήκε ξανά στο Βυζαντινό αυτοκράτορα. Οι πλούσιοι Έλληνες που είχαν εγκαταλείψει την περιοχή μαζί με τους κατοίκους των χωριών και των πόλεων που κατέφυγαν στα βουνά, ξαναγύρισαν πίσω και ξαναχτίσαν το νοικοκυριό τους. Ο διορισμένος τοπάρχης του αυτοκράτορα Παλαιολόγου, σε στατιστική έρευνα που έκανε, αναφέρει ότι η περιοχή που ελευθερώθηκε, είχε 308.000 κατοίκους. Αυτή η πληροφορία επιβεβαιώνεται έμμεσα και από τη μαρτυρία του Λατίνου ιερέα Ρουβρουκούη, ο οποίος το 1253 επισκέφτηκε την περιοχή και αναφέρει ότι η πόλη Σουδαία και η περιοχή "είναι πολυάνθρωπος και πλούσια".

Συνεχίζεται

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ

Ο Ποντιακός Ελληνισμός θέμα εκδήλωσης στο Λονδίνο

Το ελληνικό χόμπυ της Αγγλίας, του οποίου τα σκήπτρα κατέχει κυρίως η "Ελληνική Εταιρεία Λονδίνου" με πρόεδρο τον εξαιρετικό και ακούραστο εργάτη των ελληνικών θεμάτων στο Λονδίνο κ. Ιωάννη Χατζηπατέρα, πρόεδρο επίσης των Ελλήνων εφοπλιστών, συναισθανόμενο την κρίσιμη εθνική, πολιτική και οικονομική περίοδο που περνά η χώρα μας, πέρα από τις σοβαρές εσωτερικές και διεθνείς αιτιολογίες και εξαιτίας του προβλήματος που ανέκυψε με την παλιννόστηση των Ελληνοποντίων της Σοβιετικής Ενωσης, για να ευαισθητοποιήσει την πλούσια ελληνική παροικία, πραγματοποίησε στις 14 Νοεμβρίου ειδική εκδήλωση αφιερωμένη στους Έλληνες του Πόντου.

Η εκδήλωση έγινε στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, στη μεγάλη αίθουσα της γερουσίας At the Beveridge Hall, Senate House, Malet Street. Η μεγάλη επιτυχία της εκδήλωσης αυτής απ' όλες τις πλευρές, αλλά και μιας άλλης παρομοίας τις ίδιες μέρες στην Οξφόρδη, με θέμα πάλι τον Ελληνισμό του Πόντου, μας βεβαιώνουν ότι έζη αρχίσαμε να πάμε καλά. Ο παροικιακός ελληνισμός της Αγγλίας με καθυστέρηση 70 χρόνων, άκουσε και έμαθε για πρώτη φορά από πρόσφυγες επιστήμονες κύρι της πρώτης, δεύτερης και τρίτης γενιάς ορισμένα κεφάλαια της ιστορίας του ποντιακού ελληνισμού.

Ψυχή της άποχης εκδήλωσης ήταν ο Ευτύχιος Τσακπουνίδης, το μοναδικό ποντιακής καταγωγής μέλος

της Ελληνικής Εταιρείας του Λονδίνου. Συμπαραστάτης του στο οργανωτικό μέρος είχε τον εκδότη της Αγγλόφωνης ελληνικής εφημερίδας The Greek Gazette κ. Κυριάκο Μεταξά, ο οποίος εξ αιτίας της γυναίκας του, που είναι ποντιακής καταγωγής, γνώρισε επίσης πολύ καλά το ψυχικό κόσμο και την κουλτούρα των ελληνοποντίων.

Στο πλευρό των δύο οργανωτών ήταν όλο το διοικητικό συμβούλιο και τα αξιόλογα μέλη της Εταιρείας, η οποία στο ενεργητικό της έχει άλλες 111 άξιες εκδηλώσεις.

Η Ελληνική Εταιρεία του Λονδίνου The London Hellenic Society δίκαια είναι πολύ περήφανη γι' αυτή τη ξεχωριστή και άκωκως ενδιαφέρουσα από κάθε άποψη εκδήλωσή της.

Μετά από σύντομο χαιρετισμό του προέδρου της κ. Ιωάννη Χατζηπατέρα, το λόγο πήρε ο πρώτος ομιλητής που ήταν ο εκδότης της παραπάνω εφημερίδας κ. Κυριάκος Μεταξάς, ο οποίος και ανέπτυξε με γλαφυρό ύφος την επαφή του με την ιστορία και τον πολιτισμό του ποντιακού ελληνισμού. Στη συνέχεια μίλησε ο Ευτύχιος Τσακπουνίδης με θέμα: "Η προσφορά των Ποντίων σήμερα στην Ελλάδα". Η ενδιαφέρουσα εισήγησή του εντυπωσίασε το αυστηρό και προσεκτικό ακροατήριο της Σοβιετικής Ενωσης.

Η πρώτη κύρια εισήγηση του ποντιακής επίσης καταγωγής καθηγητή της φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο της Μόσχας κ. Θεοχάρη Κεοσίδη με θέμα: "Τα προβλήματα

των Ελλήνων της Σοβιετικής Ενωσης σήμερα", επειδή για λόγους ανεξάρτητους από τη θέλησή του δε μπόρεσε να έρθει στο Λονδίνο, σταλμένη την τελευταία στιγμή με τέλεξ διαβιάστηκε από το θεσσαλονικικό δικηγόρο ποντιακής καταγωγής κ. Παναγιώτη Εφραιμίδη. Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι ο Παναγιώτης Εφραιμίδης είχε την επιμέλεια του ειδικού εντύπου - βιβλίου - προγράμματος που εξέδωσε η Ελληνική Εταιρεία Λονδίνου με θέμα την ιστορία του Πόντου, το οποίο και μοίρασε δωρεάν σ' όλους τους παρευρισκόμενους.

Η δεύτερη κύρια εισήγηση με θέμα "Ο ποντιακός ελληνισμός της Μαύρης Θάλασσας" έγινε από το λέκτορα της Ιστορίας του Μικρασιατικού Ελληνισμού στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης κ. Κώστα Φωτιάδη.

Ο Κώστας Φωτιάδης κατόρθωσε να κερδίσει το ακροατήριό του με την επιστημονικά τεκμηριωμένη εισήγησή του, χάρη στην ικανότητα που έχει να επικοινωνεί μαζί του μ' ένα δικό του ξεχωριστό τρόπο. Οι Έλληνες της Αγγλίας για πρώτη φορά ακούγανε για το δράμα του κρυπτοχριστιανικού προβλήματος, για τη Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου, το αντάρτικο, τη ματαιωμένη από τις συμμαχικές Μεγάλες Δυνάμεις Δημοκρατία του Πόντου, την τραγική τύχη των Ελληνοποντίων της Σοβιετικής Ενωσης, τον ξεριζωμό και τέλος την προσφυγιά.

Η εκδήλωση συνεχίστηκε Σάββατο στις 4η σελ.

Στη ταβέρνα της Λέσχης σε κάποιες ξενιαστές ώρες

Αντί ελεγείου

ΣΤΟΝ ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΚΩΤΣΙΔΗ

Ο αξιωματικός Στρατηγός Κωνσταντίνος Κωτσίδης επιδίδει την τιμητική πλακέτα του Β' Σ.

Συνέχεια από την 1η σελ. Τερη θέρμη για τον Στρατηγό και τον Πόντιο Κωνσταντίνο Κωτσίδη ο πρόεδρος του Ιερού Ιδρύματος Παναγίας Σουμελά κ. Παναγιώτης Τανιμανίδης. Μετά δε την κηδεία έγινε τιμητική δεξίωση στη Λ. Α. Φ. Βέροιας.

Με βαθύτατη συγκίνηση θυμάται ο γράφων τον αξιωματικό Στρατηγό, αφού τους συνέδεε ο ίδιος επαγγελματικός χώρος, η κοινή καταγωγή και η φιλία.

Ο αξιωματικός στρατηγός Κωνσταντίνος Κωτσίδης, ήταν ο εξαίρετος και προσήνης άνθρωπος. Ήταν ο αγαπητός σε όλους και προπαντός στους συναδέλφους και στους προϊσταμένους του, που τον εκτιμούσαν ιδιαίτερα για το άμεμπτο ήθος του για το ολοκληρωμένα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα του ως αξιωματικού. Ήταν ο ευγενής, ο ειλικρινής, ο έντιμος αξιωματικός που τίμησε τις Ενοπλες Δυνάμεις στη μακρά στρατιωτική του σταδιοδρομία.

Η κοινωνική του προσφορά υπήρξε συνεχής και αξιόλογη για τη γενεαίρα

του και τη Βέροια. Στάθηκε ένας σπουδαίος αρωγός του πρώτα χρόνια της λειτουργίας του. Με φροντίδα του παραχωρήθηκαν χρησιμοποίητες στρατιωτικές εκτάσεις στο Δήμο Βέροιας, όπως το οικόπεδο της Παιδικής Χαράς για τα παιδιά της πόλης.

Και όχι μόνο στη Βέροια, αλλά και στις άλλες φρουρές που υπηρέτησε. Με συμβολή του παραχωρήθηκε έκταση στρατιωτική στην πόλη του Κιλκίς για τη δημιουργία Πλατείας.

Χαρακτηριστικές παρέμειναν οι διευκολύνσεις και οι παροχές υπηρεσιών του σε έργα κοινωνικά, όπως σε εκκλησίες, σχολεία, δρόμους, αθλητικούς αγώνες, θεομηνίες κ.λπ. Την αγάπη του την έδειχνε σε κάθε συνάντησή του, ανεξάρτητα από καταγωγή και κοινωνική θέση.

Μαζί με την βαρυσθενή οικογένεια του αξιωματικού Στρατηγού πενθεί και ο Ποντιακός κόσμος. Ο αξιωματικός Στρατηγός Κωτσίδης ανακρούχθηκε το 1983 επίτιμο

Στρατού στην Εύξεινο Λέσχη Βέροιας για την προσφορά της στην παράδοση.

και αρωγό μέλος από το Δ.Σ. του Σωματείου Παναγία Σουμελά και το 1988 έγινε τακτικό μέλος.

Είχε μεγάλη ευαισθησία στα ποντιακά πράγματα και αγωνιζόταν για την επίλυση των διαφόρων προβλημάτων των Ποντιακών Σωματείων. Υποστήριζε θερμά κάθε ποντιακή πολιτιστική εκδήλωση και ενδιαφερόταν για τη διατήρηση και συνέχιση των ποντιακών εθίμων και παραδόσεων. Ιδιαίτερα δε, τον απασχολούσε ο απόδημος ελληνισμός. Αισθανόταν υπερήφανος για την ποντιακή του καταγωγή και την οποία φανέρωνε σε κάθε ευκαιρία.

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας έχει και ένα ιδιαίτερο λόγο να λυπάται για το θάνατό του. Ο αξιωματικός Στρατηγός πάντα έδινε το μεγάλο "Παρών" σε κάθε ανάγκη της, σε κάθε αίτημά της. Με συγκίνηση θυμάται ο Ποντιακός κόσμος της Βέροιας τη μεγάλη και έμπρακτη συμβολή του στα έργα της θεμελίωσης του Πνευματικού Κέντρου της Εύξεινου

Λέσχης Βέροιας. Δεν απουσίασε ποτέ από καμία εκδήλωση της Λέσχης.

Χρέος ιερό μας υποχρεώνει να μνημονεύσουμε ευλαβικά με τις ολίγες αυτές συνοπτικές γραμμές το φωτεινό πέρασμα του αξιωματικού Ακρίτα Στρατηγού Κωνσταντίνου Κωτσίδη.

Με το θάνατό του, δε φεύγει από αυτόν τον κόσμο μόνο ένας σπουδαίος αξιωματικός, ένας θερμός Πόντιος, ένας καλός οικογενειάρχης, ένας τίμιος άνθρωπος, αλλά και ένας αθόρυβος κοινωνικός παράγοντας.

Όταν φεύγουν τέτοιες ανθρώπινες μορφές στερείται ο κόσμος πηγές αξιολύτης, δράσης αγάπης, ευρύτερης αντίληψης και σκέψης να λιγοστεύουν πρότυπα της κοινωνίας μας. Αιώνια νάναι η μνήμη σου και ελαφρύ το χόμα της Βέροιας που σε σκεπάζει αξιωματικό και εκλεκτό μας Στρατηγέ Κωνσταντίνε Κωτσίδη.

Ιωάννης Α. Μελετιδής

Ενα νέο βιβλίο

Παναγιώτη Κιαγχίδη

"Τα Ποντιακά Αντάρτικα Σώματα και η Μικρασιατική Εκστρατεία"

Με χαρά δεχτήκαμε από τον κ. Παναγιώτη Κιαγχίδη, τ. Γραμματέα της Κοινότητας Ροδοχωρίου Ημαθίας, το παρακάτω αξιόλογο πόνημά του.

Με μεθοδικότητα ο συγγραφέας ταξινόμησε στο έργο του το πλούσιο υλικό του, που με πολύ κόπο προφανώς θα συγκέντρωσε. Τις 122 σελίδες του βιβλίου του στολίζουν ιστορικές φωτογραφίες, που δίνουν ολοζώντανη εικόνα των θεμάτων που πραγματεύεται.

Ο κ. Κιαγχίδης πρόσφερε ένα λαξένο λιθάρι στην οικοδόμηση της ιστορίας του Πόντου. Του αξίζει δημόσιος έπαινος.

Ενα μικρό δείγμα από το σπουδαίο βιβλίο του κ. Κιαγχίδη δημοσιεύουμε για χάρη των αναγνωστών μας.

Γ. Μελετιδής
Κεφ. 11. Η
οικογένεια των
Υψηλάντων

Οι Υψηλάντες κατάγονταν από το χωριό Υψηλή της περιοχής Οφωές Τραπεζούντας. Κατά το έτος 990, επί Νικηφόρου Φωκά η οικογένεια των Υψηλάντων εγκαταστάθηκε στην Τραπεζούντα με κλίση στο εκκλησιαστικό και στο φιλοσοφικό. Η οικογένεια των Υψηλάντων συνδεθείσα συγγενικά με την οικογένεια Ξιφιλίων εκ Μεσογαλίδου που εγκαταστάθηκε κι αυτή εις

Τραπεζούντα κατά τους μεταγενέστερους χρόνους, εμεγαλούργησαν και επρομήθευε στο κράτος πολεμικές Ακρίτες στην περιφρούρηση ακραίων Ανατολικών ορίων του Βυζαντίου, και πατριάρχες και σοφούς κληρικούς. Και από τον κοινό κλάδο αυτών γεννήθηκε ο Κωνσταντίνος Φιφιλίνος - Υψηλάντης ο οποίος το 1407 έγινε Δεμέστιχας του Βασίλη της Τραπεζούντας Μανουήλ του Κομνηνού του οποίου την θυγατέρα παντρεύτηκε. Ετσι από το τριμερές αυτό συγγενολόι προήλθε ο Οίκος "Υψηλάντων - Ξιφιλίων - Κομνηνών" με την επικράτηση τελικά του οίκου Υψηλάντων που προχώρησε στα πεπραγμένα του και στη συνέχεια μαζί με άλλους επιφανείς άνδρες της Τραπεζούντας επί Αυτοκρατορίας Μιχαήλ Παλαιολόγου και από την εποχή αυτή αρχίζει στην Κωνσταντινούπολη η σταδιοδρομία των Υψηλάντων και 17ου και 18ου αιώνα στην Πόλη βρίσκονται ο Κωνσταντίνος Υψηλάντης με τον γιο του Ιωάννη πλοῦσιοι, και με τον εγγονό του, γιο του Ιωάννη Μανουήλ Υψηλάντη, ο οποίος στην αρχή του 18ου αιώνα αναδείχθηκε από τον Σουλτάνο "Κουρτσά - Πασά" ιδιαίτερος του.

Το 1720 φρόντισε για την εκ νέου ανέγερση του αποτεφρωμένου από μεγάλη πυρκαγιά Οικουμενικού Πα-

τριαρχείου στο Φανάρι, το δε 1730 την ανέγερση δέκα εκκλησιών για τους ενορίτες Χριστιανούς στο Φανάρι που καταστράφηκαν από την ίδια πυρκαγιά. Επειδή όμως έπεσε στη δυσμένεια του Μεγάλου Βεζύρη Οσμάν Πασά, ο Σουλτάνος τον απομάκρυνε από την Κωνσταντινούπολη και τον διόρισε ηγεμόνα στη Βλαχία που όμως εφονεύθη από πράκτορες του ίδιου Βεζύρη Οσμάν Πασά το 1737.

Το 1750 ο Αλέξανδρος Υψηλάντης (όχι ο νεώτερος), ήταν διερμηνέας στην Υψηλή Πύλη, διορίσθηκε διαδοχικά ηγεμόνας στην Βλαχία και Μολδαβία, και κατόπιν εμυήθη στις σκέψεις για τους Έλληνες, της Αυτοκράτειρας Αικατερίνης της Β', αλλά παρά την μισητή του αυτήν και τους εχθρικούς προς την Τουρκία σκοπούς, τους οποίους μυστικά βοηθούσε και ενίσχυε, στον Σουλτάνο κράτησε εμπιστευτική την θέση του μέχρι το 1792 με βαθεία γράμματα και άφησε στο γιο του Κωνσταντίνο την θέση του να φροντίζει αυτός για την υπηρεσία και το έργο του.

Ο Κωνσταντίνος διορίσθηκε Μέγας Διερμηνέας στην Υψηλή Πύλη κοντά στον Σελήμ τον Γ' στον οποίο απέκτησε τόσην εύνοια και εμπιστοσύνη, ορίσθηκε και πρώτος Σύμβουλος αυτού. Από την θέση του επεδίωξε την εκτέλεση διαφόρων μεταρρυθμιστικών σχεδίων εξελληνισμού του Κράτους των Τούρκων και εισηγήθηκε ακόμη και την στράτευση των Ελλήνων για "καρφί" μέσα στις Τουρκικές δυνάμεις, με σκοπό μάλιστα να πετύχει η ανασταση διά του εξελληνισμού ολοκληρωτού Εθνους της Τουρκίας. Σχέδια και σκέψεις μεγαλεπήβολες. Αλλά τα σχέδια αυτά τα κατάλαβε η διπλωματία της Ρωσίας που ενήργησε αντίθετα και ζήτησε από τον Σουλτάνο να απομακρύνει τον Κωνσταντίνο Υψηλάντη από την θέση του αυτή. Ο Σουλτάνος υποπέυθηκε την ειλικρίνεια του Κωνσταντίνου και τον έστειλε ηγεμόνα της Βλαχίας, και πάλιν με την σύστασιν του Τσάρου Νικολάου Α'.

Η Διοίκηση του Κωνσταντίνου Υψηλάντη ήταν τόσο καλή και πατριωτική στον πληθυσμό της, ώστε ο λαός, ακόμα και της διπλανής Μολδαβίας που διοικούσε ο Αλέξανδρος Μουρούζης, άλλου τέκνου του Πόντου, ελάτρευαν κυριολεκτικά τον Κωνσταντίνο Υψηλάντη.

Τέτοια εύνοια κι εμπιστοσύνη είχε στον Κωνσταντίνο Υψηλάντη η Υψηλή Πύλη και ο Σουλτάνος, ώστε το 1808, όταν εξεργάγει κάποια επανάσταση στην κατεχόμενη Σερβία, αυτός έπεισε τον Σουλτάνο ότι η επανάσταση στρεφόταν κατά της κακοδιοίκησης και όχι εναντίον αυτού.

Αλλά οι προστριβές και οι συκοφαντικές ραδιουργίες μεταξύ των Δυνάμεων Αγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας και της Τουρκίας πρόσβαλαν και τον Κωνσταντίνο Υψηλάντη, προγράφηκε από την Υψηλή Πύλη και τότε μέσου Αυστρίας κατέφυγε στη Ρωσία, στην δε Κωνσταντινούπολη οι Τούρκοι Θανάτωσαν με απαγορισμό τον γέρο πατέρα του Αλέξανδρο, ο δε Κωνσταντίνος Υψηλάντης απέθανε στο Κίεβον το 1816, εγκαταλείψας στους γιούς του Αλέξανδρο και Δημήτριο ως διαθήκη το Δόγμα "Μη λησμονείτε ότι οι Έλληνες για να ελευθερωθούν πρέπει να στηρίζονται μόνον στις δικές τους δυνάμεις".

Από τα δύο παιδιά του Κωνσταντίνου ο πρώτος Αλέξανδρος γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1792 και ακολουθήσας τον πατέρα του διορίσθηκε ηγεμόνας στη Μολδαβία το 1799 και Βλαχία 1802, εμορφώθη στις Σχολές Ιαίου και Βουκουρεστίου, και μετά την φυγή του πατέρα του στη Ρωσία (Κίεβον) ο Αλέξανδρος γράφτηκε στη Στρατιωτική Σχολή Πετρούπολεως από όπου βγήκε το 1809 Λοχαγός του Ιππικού της Αυτοκρατορικής Φρουράς.

Ελαβε μέρος στον κατά των Γάλλων πόλεμο όπου διακριθείς προβίβασθη σε Ταγματάρχη και στις μάχες της Δρέσδης της Γερμανίας απώλεσε τον δεξιό βραχίονά του. Το δε 1817 προβίβασθη σε Στρατηγό και ανέλαβε την Ταξιαρχία Ιππικού. Αλλά ο νους του κορυφαίου Εθνικού Αγωνιστή και ο λογισμός του, ήταν στραμμένα στο Ελληνικό Έθνος, και ενώ εζήτησε και πήρε άδεια απουσίας για Γερμανία και Γαλλία από τον Αυτοκράτορα, με άγνοια αυτού, ο Αλέξανδρος που ήταν έτοιμος μυστικά με ορισμένες δυνάμεις μεσημέριων ανδρών του, πέρασε τον Προύθον ποταμό και μπήκε στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες και εκήρυξε το εγερτήριο σάλπισμα για την επανάσταση του Γένους για την ελευθερία του και την αποτίναξη του Τουρκικού ζυγού. Αλλά η συμφορά που έπαθαν στο Δραγατσάνι και σ' άλλες πόλεις οι δυνάμεις του, καθώς και του ευρισκόμενου εκεί Γιωργάκη Ολυμπίου από τα συνεχώς κατεφθάνοντα πολυάρθρα Τουρκικά στρατεύματα με ισχυρόν οπλισμόν, αναγκάσθηκε να καταφύγει στην Αυστρία όπου συνελήφθη με την ακολουθία του και κλεισθήκε σε ανήλικες και υγρές φυλακές φρουριών όπου ύστερα από έτη, με την επέμβαση του Τσάρου Νικολάου Α' απεκεφαλίσθη, αλλά η υγεία του είχε κλονισθεί ανεπανόρθωτα και απέθανε χωρίς να προφθάσει να δει την ελευθερία της Πατρίδας Ελλάδας.

Συνέχεια στο επόμενο

Ο Ποντιακός
Ελληνισμός θέμα
εκδήλωσης στο
Λονδίνο

Συνέχεια από την 1η σελ.

με την προβολή διαφανειών για τον Ελληνισμό του Πόντου από την μοναδική πια στο θέμα αυτό κ. Άννα Θεοφυλάκτου. Μέσα από τη φωτοιστορία των διαφανειών, που διαπραγματεύθηκε με απόλυτη επιτυχία η κ. Άννα Θεοφυλάκτου, επιβεβαιώθηκαν οι θέσεις των παραπάνω εισηγητών.

Η δώρη εκδήλωση δεν κούρασε το ακροατήριο, γιατί ήταν διανοημένη με επιλεγμένη παραδοσιακή ποντιακή μουσική. Ο δεξιότηχνης πόντιος λυράρης κ. Χρήστος Τσενεκίδης έκανε το θαύμα του. Κατόρθωσε να κλέψει ένα μέρος της παράστασης με το πηγαίο και άψογο παίξιμο και τη χρυσή φωνή του. Ιδιαίτερα χειροκροτήθηκε όταν έπαιξε το δημοτικό τραγούδι "Η Ρωμανία

πάρθεν", του οποίου το βαθύ νόημα ανέλυσε άριστα ο κ. Ευτύχιος Τσακουνίδης.

Την επίτυχη εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους οι θρησκευτικές αρχές δια του αρχιεπισκόπου της ορθόδοξης εκκλησίας του Λονδίνου, ο πρέσβης της Ελλάδας, πολλοί διπλωματικοί υπάλληλοι, πολλοί καθηγητές Πανεπιστημίου, ο ιστορικός Richard Clogg, ο ελληνιστής Pater Mackridge κ.α. ο ελληνικός εφοπλιστικός κόσμος του Λονδίνου, εκπρόσωποι πολιτισμικών σωματείων, αρκετοί Άγγλοι φιλέλληνες και πλήθος κόσμου.

Η εκδήλωση έκλεισε με την πλούσια δεξίωση προς τιμήν όλων των ακροατών στην πανέμορφη αίθουσα δεξιώσεως του Πανεπιστημίου.

ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Τρίπολη

Το όνομά της οφείλει στους τρεις συνοικισμούς της. Η πόλη βρίσκεται δυτικά της Τραπεζούντας και σε απόσταση ογδόντα περίπου χιλιόμετρα. Ήταν μία όμορφη παραλιακή πόλη του Ευξείνου Πόντου με εξαιρετικό κλίμα. Ήταν η Τρίπολη το παραθεριστικό κέντρο του Πόντου από της εποχής των Κομνηνών. Οι Τριπολίτες ήταν φιλόδοξοι και

φιλοπρόδοι. Πριν από το μαρτυρικό ξεριζωμό η πόλη είχε 9.000 κατοίκους από τους οποίους οι 3.000 εκκλησίες και 3 σχολεία. Η Τρίπολη μαζί με τα 26 ελληνικά χωριά της παρουσίαζε εικόνα ελληνικής πολιτείας. Το σχέδιο της γενοκτονίας των Τριπολιτών τέθηκε σε εφαρμογή το 1916. Μέσα στην καρδιά του χειμώνα ο ελληνικός πληθυσμός οδηγήθηκε στην εξορία. Ζήτημα ανεπίζησε το ένα δέκατο από αυτόν.

